

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Daniely Sučanskej a sudcov JUDr. Emila Franciscyho a JUDr. Eleny Siebenstichovej, žalobcov **1/ A. V.**, bývajúcej v N., **2/ Ľ. Š.**, bývajúceho v N., oboch zastúpených JUDr. S. S., advokátom so sídlom v N., proti žalovaným **1/ Slovenskej republiky – Slovenskému pozemkovému fondu**, so sídlom v Bratislave, Búdkova č. 36, **2/ Z. H.**, bývajúcej v N., zastúpenej Mgr. R. H., advokátom so sídlom v B., **o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14 C 78/2000, na dovolanie žalobcov 1/ a 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo 4. júna 2009 sp. zn. 7 Co 16/2009, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **z a m i e t a**.

Žalovanej 1/ náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

Žalobcovia 1/, 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť do 3 dní žalovanej 2/ náhradu trov dovolacieho konania v sume 69,49 € do rúk Mgr. R. H., advokáta so sídlom v B..

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra rozsudkom z 25. januára 2006 č.k. 14 C 78/2000-283 určil, že do dedičstva po Ľ. Š., ktorý zomrel 11. novembra 1969, patrí polovica nehnuteľnosti, ktorá sa

nachádza v katastrálnom území N. a je označená v geometrickom pláne č. X. z 31. júla 2004 ako novovytvorená parcela č. X. – orná pôda vo výmere X. m². Zároveň určil, že druhá polovica uvedenej nehnuteľnosti patrí do dedičstva po H. Š., ktorá zomrela 10. decembra 1977. Rozhodol tiež o trovách konania. Výrok vo veci samej odôvodnil tým, že právni predchodcovia žalobcov 1/ a 2/ Ľ. Š. a manželka H. Š. nadobudli vlastnícke právo k uvedenej parcele právnym titulom vydržania. Vychádzal z toho, že manželom A. M. a J. M. bol v rámci prvej pozemkovej reformy po skonfiškovaní majetku pôvodného vlastníka A. M. pridelený na základe prídelovej listiny Štátneho pozemkového úradu v Prahe z 15. augusta 1925 pozemok v katastrálnom území N. vedený ako parcela č. X. – roľa o výmere X. m², za ktorý zaplatili prídelovú cenu. Pridelený pozemok A. M. a J. M. užívali až do roku 1943, kedy s Ľ. Š. a H. Š. uzavreli (5. apríla 1943) kúpnu zmluvu, predmetom ktorej boli okrem uvedenej parcely aj iné nehnuteľnosti. Na základe tejto kúpnej zmluvy bolo zapísané vlastníctvo Ľ. Š. a manželky H. Š. do pozemkovej knihy, avšak okrem spornej parcely. Ľ. Š. a manželka H. Š. predmetnú parcelu užívali až do roku 1951, kedy vstúpili do družstva a odovzdali ju do užívania JRD K.. Súd prvého stupňa dospel k záveru, že v uzatvorení kúpnej zmluvy z roku 1943 treba vidieť skutočnosť, z ktorej Ľ. Š. a manželka H. Š. vyvodzovali ich vnútorné presvedčenie, že sa stali vlastníkmi spornej nehnuteľnosti. Vydržacia doba im v zmysle Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. začala plynúť 5. apríla 1943 a uplynula 31. decembra 1960 a nebola ničím prerušená, ani užívaním pozemku JRD. Rovnako skutočnosť, že sporná nehnuteľnosť bola v roku 1957 zapísaná v pozemkovej knihe ako vlastníctvo štátu nenarušila držbu právnych predchodcov žalobcov, lebo v konaní nebolo preukázané, že by sa o tejto skutočnosti (nadobudnutí vlastníctva štátom) vôbec dozvedeli. Žalobcovia 1/ a 2/ preukázali naliehavý právny záujem na požadovanom určení (§ 80 písm. c/ O.s.p.), keďže v prípade vyhovenia ich žalobe môže byť predmetná nehnuteľnosť prejednaná ako dedičstvo po ich právnych predchodcoch. O náhrade trov konania rozhodol súd prvého stupňa s poukazom na § 142 ods. 1 O.s.p. a § 148 ods. 1 O.s.p.

Na odvolanie žalovaných 1/ a 2/ Krajský súd v Nitre rozsudkom z 20. februára 2007 sp. zn. 7 Co 91/2006 rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení uviedol, že po prejednaní veci na odvolacom pojednávaní podľa § 214 ods. 1 O.s.p. dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, lebo súd prvého stupňa síce správne zistil skutkový stav, ale vec po právnej stránke neposúdil správne. Na rozdiel od súdu prvého stupňa bol toho názoru, že i keď právni predchodcovia žalobcov 1/, 2/ (Ľ. Š. a H. Š.) užívali spornú parcelu od roku 1943, nenadobudli jej vlastníctvo právnym

titulom vydržania v zmysle zákona č. 141/1950 Zb., lebo nesplnili podmienky vydržania (predovšetkým pokiaľ ide o ich dobromyseľnú a nepretržitú desaťročnú vydržaciú dobu). E. Š. a H. Š. od roku 1943 (kedy bol povolený zápis do pozemkovej knihy len vo vzťahu k iným nehnuteľnostiam, nie však vo vzťahu k spornej parcele) mali vedomosť, že nie sú vlastníckymi spornej parcely, a preto nemohli byť dobromyseľní v tom, že im vlastnícky patrí. Dobromyseľnosť právnych predchodcov žalobcov 1/ a 2/ bola narušená touto objektívnou skutočnosťou, ktorá v nich musela objektívne vyvolať pochybnosti o ich vlastníckom práve.

Tento rozsudok odvolacieho súdu napadli dovolaním žalobcovia 1/ a 2/. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom z 11. decembra 2008 sp. zn. 3 Cdo 44/2008 zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre z 20. februára 2007 sp. zn. 7 Co 91/2006 a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V odôvodnení rozhodnutia konštatoval, že v konaní došlo k tzv. inej procesnej vade majúcej za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.), keď zo spisu zistil, že súd prvého stupňa, vychádzajúc z výsledkov ním vykonaného dokazovania založil svoje rozhodnutie na zisteniach skutkovej povahy, že právni predchodcovia žalobcov 1/ a 2/ spornú nehnuteľnosť užívali nerušene a po stanovenú dobu, pričom na základe vonkajších prejavov ich konkrétneho dokazovaním preukázaného správania dospel k záveru, že so zreteľom na všetky okolnosti boli dobromyseľní a že spornú parcelu držali na základe ich vnútorného presvedčenia, že je predmetom ich vlastníctva. Súd prvého stupňa z tohto skutkového rámca právne vyvodil splnenie podmienok nadobudnutia vlastníctva právnym titulom vydržania. I keď odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku výslovne uviedol, že súd prvého stupňa v danom prípade správne zistil skutkový stav (ale ho nesprávne právne posúdil), z obsahu rozhodnutia odvolacieho súdu zreteľne vyplýva, že dospel k odlišným (opačným) skutkovým zisteniam než súd prvého stupňa (zistenia o tom, či niekto o určitej skutočnosti vedel alebo mohol vedieť a či a ako pod vplyvom tejto vedomosti alebo nevedomosti konal, sú bezpochyby zistenia skutkovej povahy). Odvolací súd totiž vychádzal z toho, že právni predchodcovia žalobcov 1/ a 2/ so zreteľom na všetky relevantné okolnosti mali vedieť, že sporná parcela nie je alebo nemôže byť predmetom ich vlastníctva a z tohto dôvodu neboli dobromyseľní, že im patrí. Odvolací súd z tohto (odlišného) skutkového rámca právne vyvodil nesplnenie podmienok nadobudnutia vlastníctva právnym titulom vydržania. Neuvedomil si pri tom ale dostatočne, že ak nie sú skutkové zistenia súdu prvého stupňa správne, treba v odvolacom konaní dokazovanie v potrebnom rozsahu zopakovať (§ 213 ods. 2 O.s.p. v uvedenom znení). Odvolací súd si tak v prejednávanej veci nezadovážil rovnocenný podklad pre odlišné hodnotenie dôkazov v zmysle § 132 O.s.p., a preto sú jeho

skutkové a na ne nadväzujúce právne závery zatiaľ predčasné a dovolaciemu súdu neprislúcha v súčasnom štádiu konania oprávnenie posudzovať správnosť týchto záverov odvolacieho súdu.

V ďalšom konaní Krajský súd v Nitre po doplnení dokazovania výsluchom svedkov rozsudkom zo 4. júna 2009 sp. zn. 7 Co 16/2009 rozsudok Okresného súdu Nitra z 25. januára 2006 č.k. 14 C 78/2000-283 zmenil tak, že žalobu zamietol; rozhodol tiež o trovách konania. V odôvodnení uviedol, že po doplnení dokazovania výsluchom svedkov dospel k odlišným skutkovým zisteniam v otázke dobromyseľnosti právnych predchodcov žalobcov 1/, 2/ ako jednej z podmienok pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním než súd prvého stupňa. Žalobcovia v žalobe tvrdili, že z pôvodnej pozemkovoknižnej vložky č. X. vedenej pre katastrálne územie N., v ktorej bola zapísaná parcela č. X., bola odčlenená parcela č. X. – roľa vo výmere X. m² a pridelená J. M. a manželke A. M., ktorí ju v roku 1943 predali L. Š. a H. Š.. V uvedenej vložke je vyznačená poznámka o zabratí majetku podľa zákona č. 215/1919 Zb. o zabratí veľkého majetku pozemkového (tzv. záborový zákon). Uvedená poznámka však nemala právne účinky prechodu vlastníctva na štát, ako to nesprávne tvrdili žalobcovia. Pokiaľ došlo k „záboru“ majetku, štát nenadobudol jeho vlastníctvo, ale iba právo prevziať a prideliť ho do užívania, pričom podrobnejší postup preberania tohto majetku štátom upravoval zákon č. 329/1920 Zb. o prevzatí a náhrade za zabraný majetok pozemkový (tzv. náhradový zákon). Účinky prechodu vlastníctva na štát nemala sama o sebe ani poznámka zamýšľaného prevzatia. Keďže nedošlo k prechodu vlastníctva na štát, štát nemohol previesť vlastníctvo parcely č. X. na manželov A. M. a J. M.. K prechodu vlastníctva A. M. na štát došlo až v roku 1957 (zápis v pozemkovej knihe Čd X.). Pokiaľ by bol bývalý pozemkový úrad pridelil spornú parcelu A. M. a J. M., bol by vykonaný vklad vlastníckeho práva v prospech menovaných prídelcov; k tomu ale v prejednávanej veci nedošlo. Prídel pôdy A. M. a J. M. nebol v konaní ničím preukázaný. Listina – prídel Štátneho pozemkového úradu v Prahe je len technickým spracovaním rozdelenia užívania pôdy, nie je však rozhodnutím kompetentného štátneho orgánu, a teda nemohla byť ani právnym titulom pre založenie vlastníckeho práva. Keďže A. M. a J. M. nenadobudli spornú nehnuteľnosť do vlastníctva, nemohli ju ani neskôr predat' L. Š. a manželke H. Š.. A. M. a J. M., ale ani L. Š. a H. Š. neboli nikdy zapísaní do pozemkovej knihy ako vlastníci spornej nehnuteľnosti. I keď L. Š. a H. Š. napriek tomu užívali spornú parcelu od roku 1943, nenadobudli jej vlastníctvo právnym titulom vydržania v zmysle zákona č. 141/1950 Zb., lebo nesplnili podmienky vydržania, predovšetkým pokiaľ ide o ich dobromyseľnú a nepretržitú desaťročnú vydržaciú dobu. L. Š.

a H. Š. od roku 1943 (kedy bol povolený zápis do pozemkovej knihy len vo vzťahu k iným nehnuteľnostiam, nie však vo vzťahu k spornej parcele) mali vedomosť, že nie sú vlastníkami spornej parcely, a preto nemohli byť dobromyseľní v tom, že im vlastnícky patrí. Dobromyseľnosť právnych predchodcov žalobcov 1/ a 2/ bola narušená touto objektívnou skutočnosťou, ktorá v nich musela objektívne vyvolať pochybnosti o ich vlastníckom práve. Pokiaľ E. Š. a H. Š. napriek tomu spornú nehnuteľnosť užívali, nie sú s tým spojené žiadne právne následky v zmysle nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním, pretože do roku 1950 sa vyžadovala 32-ročná držba nehnuteľnosti, čo právni predchodcovia žalobcov 1/ a 2/ nespĺnili, a po roku 1950 10-ročná vydržacia doba, počas plynutia ktorej sa vyžadovala dobromyseľná držba. Žalobcovia nepreukázali, že ich rodičia užívali spornú parcelu do roku 1951, kedy ju vniesli do JRD. Ich nepreukázané tvrdenie je spochybnené zápisom do pozemkovoknižnej vložky č. X. z roku 1957, v zmysle ktorého spornú parcelu nadobudol do vlastníctva štát na základe konfiškácie majetku bývalého vlastníka A. M. podľa nariadenia SNR č. 104/1945 Zb. Zo všetkých týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa založený na nesprávnom právnom posúdení veci zmenil (§ 220 O.s.p.) tak, že neopodstatnenú žalobu zamietol. V súvislosti so zmenou napadnutého rozhodnutia odvolací súd rozhodoval o trovách prvostupňového aj odvolacieho konania (§ 224 ods. 2, § 142 ods. 1 a § 148 O.s.p.).

Uvedený rozsudok odvolacieho súdu napadli dovolaním žalobcovia 1/, 2/ a žiadali, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Namietali nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Nesúhlasili so záverom odvolacieho súdu, že nepreukázali nadobudnutie vlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti ich právnymi predchodcami právnym titulom vydržania v zmysle zákona č. 141/1950 Zb. Uviedli, že 2. augusta 1925 došlo vo vložke č. X. pozemkovej knihy pre katastrálne územie N. k zápisu o vykonaní „zaboru“ podľa § 16 zaborového zákona a o zámere Štátneho pozemkového úradu prevziať zabraté nehnuteľnosti. To podľa dovolateľov znamená, že aj parcela č. X. sa zo zákona stala vlastníctvom štátu. Štát preto so spornou parcelou mohol disponovať a prideliť ju do vlastníctva J. M. a A. M.. Títo sú ako nadobúdatelia uvedení v konečnom prídelovom pláne pod poradovým číslom 38 a tiež v prídele štátneho pozemkového úradu v Prahe. Za prídel im bola určená prídelová cena, ktorú uhradili. Konečné rozhodnutie pozemkového úradu, na ktorom bola schvaľovacia doložka a ktoré má rovnaké právne účinky ako zápis vlastníckeho práva v pozemkovej knihe, nepredložili iba z dôvodu, že sa im túto listinu pre časový odstup takmer 90 rokov nepodarilo nájsť. Všetky nimi predložené doklady získané zo štátnych archívov však jednoznačne

dokazujú, že došlo nielen k „záboru“ majetku A. M., ale tiež k jeho nadobudnutiu štátom, následnému rozparcelovaniu a prideleniu prídelcom. J. M. a A. M. nemali dôvod nebyť dobromyseľní v tom, že im sporná parcela za vyššie uvedených okolností patrí ako ich vlastníctvo. Tieto pochybnosti nemali dôvod mať ani právni predchodcovia žalobcov 1/ a 2/. Skutkové a právne závery odvolacieho súdu sú v rozpore s tým, čo bolo preukázané výpoveďami svedkov A. L. a J. K., priamych účastníkov rozhodujúcich udalostí. Trvali na tom, že J. M. a A. M. boli oprávnení previesť spornú nehnuteľnosť kúpnu zmluvou z 5. apríla 1943 na ich právnych predchodcov. Skutočnosť, že prevod vlastníctva nebol zapísaný do pozemkovej knihy, dovolatelia vysvetľovali tým, že sa tak stalo pravdepodobne preto, že J. M. a A. M. neboli v pozemkovej knihe zapísaní ako vlastníci nehnuteľnosti, ako i že Pozemkový úrad v Prahe ani J. M. a A. M. nepredložili príslušnému súdu doklad, na základe ktorého mal do pozemkovej knihy zapísať ich ako vlastníkov nehnuteľnosti. Ďalej dovolatelia uviedli, že ich právni predchodcovia spornú nehnuteľnosť užívali ako vlastníci až do jej vnesenia do užívania JRD v roku 1951, ktorá skutočnosť bola preukázaná vyhlásením z 8. septembra 1999 a výpoveďami svedkov A. L. a J. K.. V závere dovolania zaujali názor, že dobromyseľnosť držby ich právnych predchodcov bola jednoznačne preukázaná; pokiaľ by aj vznikli nejaké pochybnosti o oprávnenosti držby, muselo by sa vychádzať z toho, že držba bola oprávnená (§ 145 zákona č. 141/1950 Zb.).

Žalované 1/, 2/ vo vyjadreniach k dovolaniu uviedli, že rozsudok odvolacieho súdu je vecne správny a žiadali dovolanie zamietnuť.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), ktorí sú zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 238 ods. 1 O.s.p.), preskúmal bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a dospel k záveru, že dovolanie žalobcov 1/, 2/ nie je dôvodné.

Z ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. vyplýva, že dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Dovolanie je tiež prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej (§ 238 ods. 1 O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p. dovolanie možno odôvodniť len tým, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v ustanovení § 237 O.s.p., b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky je oprávnený rozhodnutie odvolacieho súdu preskúmať len v rozsahu, v ktorom bol jeho výrok napadnutý, pričom je viazaný uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane toho, ako ho dovolateľ obsahovo vymedzil (§ 242 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolacích návrhov v prípadoch uvedených v ustanovení § 242 ods. 2 písm. a/ až d/ O.s.p. Ak nejde o vady uvedené v § 237 O.s.p., neprihliada na vady konania, ktoré neboli uplatnené v dovolaní, iba že by tieto vady mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Ustanovenie § 237 O.s.p. pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dôvody, ktoré by zakladali prípustnosť dovolania podľa § 237 O.s.p. žalobcovia netvrdili a nevyšli najavo ani v dovolacom konaní.

Inou vadou konania (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnúť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od väd taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup

súdu v občianskom súdnom konaní. Vadu tejto povahy dovolateľa v dovolaní nenamietali, a existenciu takejto vady nezistil ani dovolací súd.

Z obsahu dovolania žalobcov 1/, 2/ vyplýva, že ako dovolací dôvod uplatňujú ustanovenie § 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Právne posúdenie veci je nesprávne, ak odvolací súd posúdil vec podľa normy, ktorá na daný skutkový stav nedopadá, alebo právnu normu síce určil správne, avšak nesprávne ju interpretoval alebo ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Úlohou dovolacieho súdu v prípade dovolania, odôvodneného nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.), je posúdiť, či odvolací súd na zistený skutkový stav použil správny predpis a či ho aj správne interpretoval.

Vydržanie je osobitný originálny spôsob nadobudnutia vlastníctva. V prípade splnenia zákonom určených podmienok (týkajúcich sa držby, držiteľa, predmetu držby a vydržacej doby) dochádza k nemu priamo zo zákona. Podmienky vydržania sú pritom stanovené tak, že musia byť splnené kumulatívne – ak z nich nie je splnená čo i len jedna, nedochádza k vydržaniu. Tak minulou právnou úpravou (obyčajové právo platné na Slovensku do 31. decembra 1950, ďalej § 115 a § 116 ods. 1 v spojení s ustanovením § 145 Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb., § 135a Občianskeho zákonníka v znení do účinnosti zákona č. 509/1991 Zb., 134 Občianskeho zákonníka v znení od 1. januára 1992) je oprávnenosť držby jednou z podmienok nadobudnutia vlastníctva veci vydržaním.

Podľa obyčajového práva platného na Slovensku do 31. decembra 1950 nadobudol vlastnícke právo k nehnuteľnosti bez zapísania do pozemkovej knihy ten, kto nehnuteľnosť pod dobu 32 rokov mal ako svoju v pokojnej držbe. Nehnuteľnosť musel užívať vo svojom mene a nie v mene iného, prípadne ako požívateľ alebo užívateľ. Vlastnícke právo nemohol vydržať, kto nebol dobromyseľný, kto už na začiatku držby vedel o tom, že nehnuteľnosť nadobudol bezprávne, prípadne vedel, že nehnuteľnosť patrí inému. Podobné podmienky pre vydržanie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti určoval aj Občiansky zákonník č. 141/1950 Zb. (§ 115 a § 116 ods. 1 v spojení s § 145); vlastníctvo mohol nadobudnúť ten, kto nehnuteľnosť oprávnenne držal po dobu 10 rokov, pričom za oprávneného držiteľa sa považoval ten, kto bol so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný, že mu vec patrí. Medzi požiadavkou

dobromyseľnosti v oboch uvedených právnych úpravách bol rozdiel v tom, že obyčajové právo vyžadovalo dobromyseľnosť pri nastúpení držby, kým podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. bola potrebná počas celého priebehu vydržacej doby; pri oboch platila zásada, že kto nadobudol oprávnenú držbu od oprávneného držiteľa, mohol si započítať vydržaciú dobu svojho predchodcu.

Za držiteľa sa považuje osoba, ktorá fakticky ovláda vec. Pri oprávnenej držbe musí ísť o také faktické ovládanie veci, pri ktorom je daná vôľa nakladať s vecou ako so svojou. Dobrá viera, ktorá je podkladom tejto vôle, vyjadruje vnútorný (psychický) stav držiteľa, ktorý sám o sebe nemôže byť predmetom dokazovania. Toto vnútorné presvedčenie nadobúdateľa, že nekoná bezprávne a že si neprisvojuje cudziu vec, sa však navonok prejavuje jeho konkrétnym správaním, a to už môže byť predmetom dokazovania a posudzovania. Posúdenie, či je držiteľ v dobrej viere alebo nie je, treba vždy hodnotiť objektívne a nie iba zo subjektívneho hľadiska (osobného presvedčenia) samého účastníka, a vždy treba brať do úvahy, či držiteľ pri bežnej (normálnej) opatrnosti, ktorú možno vzhľadom na okolnosti a povahu daného prípadu od každého požadovať, nemal alebo nemohol mať po celú vydržaciú dobu dôvodné pochybnosti o tom, že mu vec (právo) patrí. Dobrá viera držiteľa sa musí vzťahovať aj k okolnostiam, za ktorých vôbec mohlo vlastnícke právo vzniknúť, teda aj k právnemu dôvodu (titulu) vzniku vlastníctva. Dobrá viera zaniká v okamžiku, kedy sa držiteľ zoznámil so skutočnosťami, ktoré objektívne museli vyvolať pochybnosť o tom, že mu vec právom patrí. Na tom nič nemení skutočnosť, že držiteľ bol aj naďalej (subjektívne) v dobrej viere.

Odvolačí súd v prejednávanej veci otázku vydržania spornej nehnuteľnosti riešil na základe správnej aplikácie a interpretácie zákonných ustanovení a s jeho záverom o nesplnení podmienok vydržania sa dovolací súd stotožňuje; záver odvolacieho súdu pri posudzovaní otázky dobrej viery právnych predchodcov žalobcov 1/, 2/ je v súlade s vykonaným dokazovaním.

Z obsahu spisu nesporne vyplýva, že J. M. a A. M. ako predávajúci a Ľ. Š. a H. Š. (právni predchodcovia žalobcov 1/, 2/) ako kupujúci uzavreli 5. apríla 1943 kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bola okrem iných aj parcela, ktorá je predmetom daného sporu, ako i že prevod vlastníctva všetkých nehnuteľností na kupujúcich s výnimkou tej, ktorá je predmetom daného sporu, bol zapísaný do pozemkovej knihy. Ďalej je nesporné, že právni predchodcovia

žalobcov 1/, 2/ spornú nehnuteľnosť od roku 1943 užívali. Faktické užívanie tejto nehnuteľnosti právnymi predchodcami žalobcov 1/, 2/ však ešte neznamená, že boli pri nastúpení do držby podľa obyčajového práva platného na Slovensku do 31. decembra 1950 a počas plynutia vydržacej doby podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. dobromyseľní.

Z okolností, ktoré nastali po uzavretí kúpnej zmluvy v roku 1943, spočívajúce v tom, že všetky nehnuteľnosti, ktoré boli jej predmetom, okrem nehnuteľnosti, o vlastníctvo ktorej sa vedie daný spor, boli zapísané do pozemkovej knihy v prospech právnych predchodcov žalobcov 1/, 2/, opodstatňuje správnosť záveru odvolacieho súdu, že nebola splnená jedna z podmienok pre nadobudnutie vlastníctva vydržaním, a to oprávnenosť držby právnymi predchodcami žalobcov 1/, 2/. Aj podľa názoru dovolacieho súdu táto skutočnosť musela objektívne vyvolať u právnych predchodcov žalobcov 1/, 2/ pochybnosti, že im do pozemkovej knihy nezapísaná nehnuteľnosť patrí (sú jej vlastníkami), keď ostatné zmluvou prevádzané nehnuteľnosti boli do pozemkovej knihy zapísané a bolo všeobecne známe, že vlastnícke právo sa podľa v tom čase platného právneho stavu prevádzalo až zápisom do pozemkovej knihy a nie už uzavretím kúpnej zmluvy. Aj keď právni predchodcovia žalobcov 1/, 2/ mohli mať subjektívny pocit, že im nehnuteľnosť patrí, len takýto subjektívny pocit držiteľa nemôže byť sám osebe podkladom pre vydržanie, ak nie je tento pocit vyvolaný okolnosťami objektívne nasvedčujúcimi oprávnenosti držby; v danom prípade však okolnosti nasvedčujúce oprávnenosti držby neboli zistené. Dlhodobá držba nehnuteľnosti právnymi predchodcami žalobcov 1/, 2/ bez toho, že by bola preukázaná skutočnosť, ktorá mohla v nich vyvolať presvedčenie, že sa stali vlastníkami nehnuteľnosti, preto nepostačovala pre ustálenie splnenia podmienok nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním.

Ako správne uvádza odvolací súd k nadobudnutiu vlastníckeho práva k nehnuteľnosti právnymi predchodcami žalobcov 1/, 2/ nemohlo dôjsť ani podľa Občianskeho zákonníka č. 141/1950 Zb. z dôvodu, že do času odovzdania nehnuteľnosti do užívania JRD, k čomu malo podľa žalobcov 1/, 2/ dôjsť v roku 1951, nebola splnená podmienka nadobudnutia vlastníctva právnym titulom vydržania, a to oprávnenosť držby právnymi predchodcami žalobcov 1/, 2/.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že žalobcovia 1/, 2/ neopodstatnene napadli rozsudok odvolacieho súdu, ktorý nespočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2

písm. c/ O.s.p.) a keďže neboli zistené ani ďalšie dôvody uvedené v § 241 ods. 2 O.s.p., ktoré by mali za následok nesprávnosť dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcov 1/, 2/ podľa § 243b ods. 1 O.s.p. zamietol.

V dovolacom konaní (procesne) úspešným žalovaným 1/, 2/ vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom 1/, 2/, ktorí úspech nemali (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd nepriznal žalovanej 1/ náhradu trov dovolacieho konania, lebo nepodala návrh na uloženie povinnosti nahradiť trovy dovolacieho konania (§ 151 ods. 1 O.s.p.). Žalovaná 2/ podala návrh na rozhodnutie o priznaní náhrady trov dovolacieho konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.) a trovy tohto konania vyčíslila. Dovolací súd jej priznal náhradu spočívajúcu v odmene advokáta (ktorý ju zastupoval aj pred súdmi nižších stupňov) za 1 úkon právnej služby poskytnutej vypracovaním vyjadrenia z 28. decembra 2009 [§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení vyhlášky č. 209/2009 Z.z. (ďalej len „vyhláška“)]. Základnú sadzbu tarifnej odmeny za tento úkon právnej služby určil podľa § 10 ods. 1 vyhlášky vo výške 51,45 €, čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výške jednej stotiny výpočtového základu [§ 16 ods. 3 vyhlášky (t.j. 6,95 €)] predstavuje spolu 58,40 €. Odmena so zvýšením odmeny o daň z pridanej hodnoty (§ 18 ods. 3 vyhlášky) predstavuje celkom 69,49 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. marca 2011

JUDr. Daniela S u č a n s k á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková